

**Pregó de Santa Tecla 1986,
per José Ramón Bada Panillo**

PREGÓ

Amablement invitat pel Sr. Alcalde de Tarragona, seguint la natural inclinació d'Aragó i el curs de les aigües, Ebre avall, a repèl dels aragonesos ressagats, que en aquests dies tornen encara a la feina des de les vostres platges, vinc per abocar-me una vegada més al *Mare Nostrum* i compartir aquesta vegada amb vosaltres les famoses festes de Santa Tecla: *Urbs Triumphalis Tarraco, salve!*

Ciudadans de Tarragona, jo us saludo, a tots: els que heu hagut la sort de nàixer en aquesta formosa ciutat –Kaliopolis, l'anomenaren els grecs–, i a tots els qui viviu en ella per voluntat o destí. A tots els qui treballeu i us esforceu per Tarragona i a Tarragona i, arribades les festes de setembre, preneu el carrer i us disposeu a celebrar-les amb igual mèrit i dret.

No les impressionants muralles; no el fòrum ni el pretori romà, ni l'amfiteatre, ni la Torre dels Escipions... No les venerables runes ni la magnífica seu, no els monuments. Sinó vosaltres ciudadans, sou la *Urbs Triumphalis Tarraco*, vosaltres sou la ciutat viva. Com diria Pablo de Tasso, un dels vostres il·lustres visitants, vosaltres, com pedres vives i ben travades en l'esforç comú, edifiqueu aquesta florent ciutat.

Arrimant muscle amb muscle us supereu a vosaltres mateixos de generació en generació i poseu a gran altura el vostre futur, com els castellers l'anxaneta: Visca Tarragona!

Com us deia, vinc d'aquí al costat com aquell qui diu, o d'allà dins si ho preferiu, ja que vinc d'Aragó. Quan la vostra ciutat era la capital romana de tota la Hispània Citerior i estenia la seva influència civilitzadora fins als càntabres i la desembocadura del Duero, el pater iber era ja la via de penetració comercial i cultural fins a les entranyes de la mäter Ibèria. En aquells temps remots i en el precís moment en el qual el

nostre poeta Marco Valerio Marcial es disposava a tornar a Bilbilis des de Roma, enviant el seu amic per davant amb un dels seus llibres, escribia:

"Vés-te'n, llibret meu, vés-te'n company del meu estimat Flavo a través dels mars, però d'ones propícies, i en una travessia fàcil i impel·lit pels vents favorables, arriba a les altures de la hispana Tarragona. D'allí un vehicle et portarà ràpidament i potser en la quinta jornada veuràs l'alta Bilbilis i el teu Jalon".

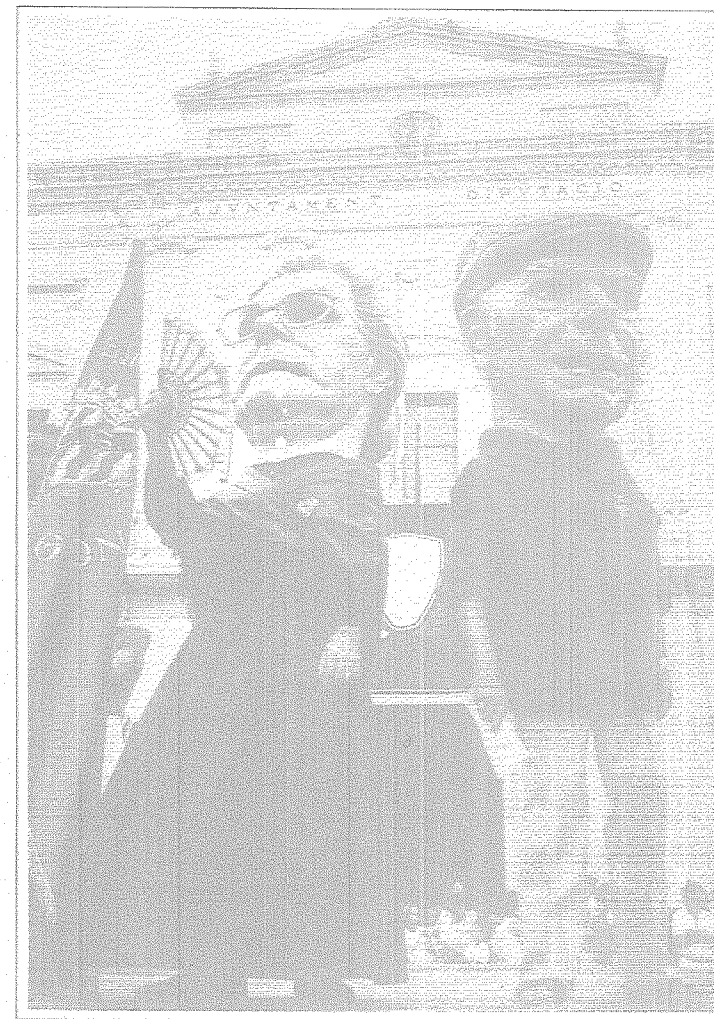
I era tan curta la distància a judici del nostre poeta que, abraçant en un mateix sentiment totes aquestes terres de la Tarraconense, desitjava i aconsellava al seu amic i compatriota Leciniano *"banyar-se a les aigües tranquil·les del tebi Congedo – en les aigües termals de l'Alhama – i en les blanques aigües dels seus llacs, mansió de les nimfes (...) i quan el blanc desembre i l'hivern desfermat brami amb l'aspre cerç, buscar els assolellats litorals de Tarragona i la seva estimada Laetania".*

Després de dos mil·lenis, el canvi de costums i necessitats ha fet que els aragonesos li donin la volta al consell de Marcial i busquin els uns el camp de Tarragona per guanyar-se la vida i els altres els seus litorals assolellats per disfrutar-la a l'estiu.

Aragó, trànsit per l'Ebre de banda a banda, gràcies a la seva inclinació natural i la seva situació geogràfica ha estat sempre per a Catalunya camí obert i no, com s'ha dit infeliçment, "un barranc de separació entre Catalunya i Castella". Tot al contrari, la seva història l'acredita com a mitjà i mediació, terra de pactes i de compromisos, de trànsit i de transició, terra de llibertats, terra oberta que sols ofereix resistència – i llavors fins a l'heroisme – als invasors.

Com no podia ser d'altra manera, Aragó ha mantingut sempre amb Catalunya, i especialment amb les seves comarques limítrofes, unes relacions culturals, econòmiques i humanes molt intenses. No hi ha cap aragonès que no tingui a Catalunya un germà, un cosí, un fill, un parent i, no cal dir, molts amics.

Vinc d'unes terres treballades durant segles per la mateixa història que les vostres: Montsó, Poblet, Sigena, Casp... Ens suggereixen els mateixos records. Els seus camps escampen els mateixos aromes (de timó, de romaní, d'espígol...) que el camp de Tarragona. Això permet als aragonesos reconèixer el seu passat en el vostre passat, els seus costums en els vostres costums, els seus símbols en els vostres símbols. Hi ha fins i tot una part d'Aragó per a mi molt estimada, on els aragonesos podem cridar nostra vostra pròpia llengua. Em refereixo a les comarques orientals d'Aragó, al Matarranya, al Baix Cinca, a la Llitera i a la Ribagorça.

FESTES de SANTA TECLA

TARRAGONA, 1986

A la seu de Saragossa, sota el cimbori del Papa Luna, on el metropolità de Tarragona, en presència de tots els estaments i representants dels regnes confederats, oficiava en la coronació dels nostres reis, hi ha un magnífic retaule d'alabastre en la predel·la del qual es representa el martiri de sants aragonesos. El va encomanar l'insigne Arquebisbe de Saragossa, i abans de Tarragona, Dalmau de Mur i Cervelló. El martiri dels sants aragonesos en la predel·la del retaule de la seu de Saragossa va ser esculpit per les mateixes mans que el martiri de Santa Tecla en la predel·la de la seu de Tarragona, reproduint tots dos el que el poble havia imaginat abans amb el mateix sentiment i devoció. Em refereixo, com sabeu, a Pere Johan de Vallfogona, el més gran escultor del segle XVII per tant, de tota l'edat mitjana en les terres de l'antiga corona d'Aragó. Per cert, al palau arquebisbal de Saragossa es va conservar també durant molt temps un altre retaule del segle XV amb el martiri de Santa Tecla en la seva predel·la, una altra peça singular de la iconografia de la vostra Santa. Va ser adquirida per un banquer americà que la va oferir al mil nou-cents nou al Metropolitan Museum de Nova York, seguint el camí de l'espoli del nostre patrimoni cultural.

Cal impedir que en endavant es realitzin aquesta classe d'espolis del nostre patrimoni cultural i d'altres encara majors que s'han anat perpetrant durant molt temps, així com els atemptats urbanístics comesos contra els conjunts històrics i les ciutats monumentals. Per ventura les coses van canviant i, a una major sensibilitat artística, s'afegeix avui un instrument legal més adequat per protegir el patrimoni cultural.

Ciutats com Tarragona i Saragossa s'assenten físicament damunt la seva pròpia història, sobre restes arqueològiques de gran importància. No podem conservar-les totes, encara que cal estudiar-les amb refinament per tal d'enriquir el coneixement sobre els nostres orígens. No podem obligar als ciutadans a viure en parcs arqueològics que es converteixen a vegades en paratges immunds. Però cal conservar i cuidar *in situ* els més rellevants. Perquè desposseir les ciutats de tot allò que documenta el seu passat és socavar els fonaments de la seva actual existència. Les nostres ciutats no s'assenten sols físicament sobre la seva Història, perquè —com diu Jaspers— “la Història és el record del qual viuen els pobles que no es volen perdre en el no-res”.

Per tant, cal negociar el futur amb el passat, cal pactar un urbanisme humà i humanitzador amb els interessos de l'arqueologia. I no sols això, cal que aquest pacte entre una ciutat viva i els seus records es faci extensiu a tota la Història i encara a “les Històries” o llegendes, als costums populars, a la cultura tradicional.

A diferència de la natura, que torna als seus furs i es renova ella mateixa sent l'agent principal de la seva pròpia conservació, encara que no és l'únic ni suficient, la cultura tradicional ha estat sempre amenaçada i, com a producte humà, sols ha pogut mantenir-se amb l'esforç continuat dels pobles que l'han creat.

Tanmateix aquesta amenaça mai no ha estat tan evident com als nostres dies: a mesura que es perfeccionen els mitjans i sistemes de comunicació, es massifiquen els viatges, es multipliquen els contactes i s'intensifiquen les relacions de tota mena, s'estenen per tot arreu els mateixos productes, les mateixes idees i costums, el mateix estil de vida, i en esborrar-se les diferències culturals, els pobles entren en una crisi d'identitat. Però veiem, per contrapartida, com creix per tot arreu l'interès per conèixer i conservar les raïls. Els pobles s'ho enginyen de moltes maneres, entre altres celebrant cada camí amb major entusiasme i participació les festes tradicionals.

Feu bé, tarragonins, de celebrar amb entusiasme les festes de la vostra patrona, de Santa Tecla.

Ah, Santa Tecla! Aquesta verge d'Anatòlia, d'Iconio, que no es casa amb ningú, que no es deixa violar pels poderosos, que oposa la seva voluntat a un imperi Romà, que passa pel foc, afronta tots els perills i supera totes les proves, que es bateja ella mateixa, que sobreviu en un pou ple de serps i galàpegs... ¿No és per ventura el símbol de la vostra ciutat mil·lenària que sobreviu i es multiplica sense perdre la seva identitat i el nom que se li ha donat, el renom que ha aconseguit amb esforç? La T de Santa Tecla és la T de Tarragona.

Permeteu-me que posi als peus de Santa Tecla, com a interpretació del símbol, dues paraules d'Antoni Rovira i Virgili: "Pitjor que l'opressió és el renunciament, l'espectacle d'un poble ajupit és molt més trist que el d'un poble oprimat... Viure oprimat és una manera dolorosa de viure; renunciar, emmotllar-se, adaptar-se, és una vergonyosa manera de morir".

Aquestes paraules les escrivia Antoni Rovira i Virgili el 1945 i pertanyen a allò que s'ha considerat el seu testament espiritual.

Feu bé de conservar el que és vostre, de recordar les vostres tradicions, de celebrar els vostres símbols, i els vostres mites, d'afirmar-vos en el que sou, de defensar la vostra identitat: però aquesta voluntat de profunditzar en les vostres raïls i conservar la vostra cultura no ha de conduir-vos a viure a la defensiva i alçar novament les muralles quan es dissenya un món sense fronteres i una humanitat cada camí més integrada, en interdependència. La permanència en el que sou, en la vos-

tra identitat i en les vostres raïls, ha d'impulsar-vos al creixement i a l'expansió de les vostres branques a l'aire de la llibertat i de la comunicació universal.

Sé molt bé que no és el vostre perill el narcissisme i l'autocomplaença, el cultiu de la falsa identitat contra tot l'altre, i distint, la resistència al canvi i la xenofòbia, l'obsessió "Nazi-onalista"...

Sou una ciutat oberta, permeable i hospitalària, continueu així. Els pobles que es creuen el melic del món es rebaixen ells mateixos.

A la festa, tarragonins! Feu rotlle, amplieu el rotlle, per què hi càpiga si és possible tota la vostra alegria, doneu la mà al veí, al foraster, obriu-vos cada vegada més al visitant, feu senyals als que són lluny. I que aquesta festa entorn de Santa Tecla us confirmi en el que sou per als altres, per a les altres ciutats i pobles de Catalunya i d'Espanya: una ciutat oberta en les terres més obertes de Catalunya. Una ciutat que prefereix el seu port a les seves muralles. El seu port i el seu balcó al Mediterrani, a l'ample mar.

VISCA TARRAGONA!

VISCA SANTA TECLA!

A LA FESTA! TARRAGONINS!

RAMON BADA PANILLO

Conseller de Cultura de la Diputació General d'Aragó